

# הנס ה'גדול' שבשבת הגדול

שיחה מעובדת לפרשת השבוע

על-פי 'ליקוטי שיחות' חלק כ"ז

**הטבע**, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בדבר יציבותה של השמש ובכך שאין בה כל שינוי (באופן של "לא ישבותו"). לעומת זאת ימי החודש קשורים עם דרגה שלמעלה מהבריאה, שהרי החודש נקבע על-פי הירח שהוא בעל שינויים בכך שמתחדש כל חודש מחדש (חודש מלשון חידוש); יוצא איפוא, שימי החודש מסמלים **הנהגה ניסית** שלמעלה מטבע הבריאה, הוספה וחידוש בבריאה.

לאור זאת, ניתן לעמוד על עומקם של דברים ולהבין מדוע כל המועדים נקבעו לפי ימי החודש, היות שעניינם של המועדים הוא התגלות מיוחדת של **אלוקות שלמעלה מטבע העולם**, ומשום כך קשורים הם לימי החודש דווקא.

הנס של 'שבת הגדול', לעומת זאת, היה נס מסוג אחר; שכן לכאורה לא היה במלחמה זו עניין שלא בדרך הטבע; הלא הבכורות ראו כיצד התקיימו במלואן כל התשע מכות קודם לכן, ומאחר שהאמינו לדבריהם (שהקב"ה "יהרוג [את] בכורי מצרים") וראו שחייהם נתונים בסכנה, הפצירו מיד באחיהם לשחרר את ישראל, וכאשר סירבו - עשו איתם מיד מלחמה; כלומר, המלחמה היתה פועל יוצא ותוצאה טבעית מכך שאחיהם סירבו לבקשתם.

אם כן, נס זה לא התבטא בשידוד מערכות הטבע, אלא בכך **שהטבע עצמו** השתנה; בעוד שהטבע של מצרים הוא לגד לקדושה, הרי שבזמן מלחמה זו לא רק שמצרים לא התנגדו לגאולת ישראל, אלא נהפוך הוא, **הם** היו אלה שנלחמו עם אחיהם המצרים ופעלו באופן **טבעי** לבטל את מצרים. ואם נתבונן יותר, הרי מלחמה זו היתה על-ידי "**בכורי מצרים**" המסמלים את **התוקף** של מצרים.

זהו איפוא הסיבה לכך שנס גדול זה נקבע ל'שבת הגדול', ביום מימי השבוע, שכן נס זה קשור עם ימי השבוע דווקא מאחר ועניינו של נס זה הוא (לא הוספה וחידוש בלמעלה מטבע העולם, אלא) לשנות את **הטבע עצמו**.

מסופר, שבי' בניסן, באותה שנה שבה יצאו ישראל מצרים, הצטוו לקחת לבתיהם כבש לצורך קרבן הפסח, כאשר ראו זאת בכורי מצרים שאלו לפשר מעשיהם, וישראל השיבו שהכבשים נועדו כקרבן פסח על-כך שה' יהרוג את בכורי מצרים ויפסח על בכורי ישראל; כששמעו זאת הבכורות, מיהרו אל אבותיהם ואל פרעה והתחננו כי ישלחו את ישראל לחופשי; אולם הם סירבו, ובעקבות כך יצאו בכורי מצרים למלחמה באחיהם והרגו איש את רעהו; ועל-כך נאמר בתהלים "למכה מצרים בבכוריהם".

היות שהקביעות של אותה שנה י' בניסן חל ביום השבת, על כן קבעו נס זה לזיכרון בשבת שלפני הפסח, ונקראת שבת זו בשם 'שבת הגדול'.

ידועה על-כך השאלה: מדוע קבעו זיכרון זה על היום **בשבוע** (יום השבת), ולא על היום **בחודש** (י' בניסן), כפי שכל המועדים נקבעו<sup>1</sup>?

בשולחן-ערוך<sup>2</sup> מובא על-כך ההסבר הבא: "לפי שבעשרה בניסן מתה מרים וקבעו בו תענית כשחל בחול", ומשום כך לא מתאים שי' ניסן יהיה 'יום גדול' על-שם הנס הגדול שהתרחש אז. אמנם, מאחר שכל העניינים שבתורה הינם בתכלית הדיוק, עלינו לומר, שהטעם לקביעת זיכרון הנס ביום בשבוע דווקא, הוא (לא רק מצד העניין השולי שהובא בשולחן-ערוך, אלא גם) בגלל שיש לנס זה שייכות יותר לימי השבוע מאשר לימי החודש; מהי השייכות של נס זה לימי השבוע דווקא ?

להבנת העניין, יש להבין תחילה את השוני בין ימי השבוע לימי החודש:

ימי השבוע קשורים עם הבריאה עצמה, שהרי הקב"ה ברא את עולמו בשבעת ימי בראשית; ימים אלו נקבעים על-פי מהלך השמש ומסמלים את הנהגת העולם על-פי **חוקי**

<sup>1</sup> ואדרבה: נס זה של 'שבת הגדול' קשור עם לקיחת השה לקרבן פסח, שציווי זה היה בי' בניסן ("בעשור לחודש"), ואם-כך הקביעות של הזיכרון לנס זה צריך היה להיות קשור עם היום **בחודש** עוד יותר משאר הקביעות של כל המועדים !

<sup>2</sup> אורח-חיים סימן ת"ל סעיף א' (בשם המגן-אברהם).